

SAMI SWOI I OBCY

REPORTAŻE
Z KRESÓW NA KRESY

Mirosław Maciorowski

SPIS TREŚCI

WSTĘP

<i>Pożyteczny pionierski młot</i> Klaus Bachmann	7
<i>Siedem cudów Marysi</i>	11
<i>Cel podróży nieznany</i>	21
<i>Rzeźnik na Dzikim Zachodzie</i>	33
<i>Transporty pod specjalnym nadzorem</i>	43
<i>Gdzie tu jest politechnika?</i>	59
<i>Powojenny transfer wiedzy</i> Niektórzy naukowcy z Wilna i z Lwowa na powojennych polskich uczelniach	68
<i>Utopią nas w morzu</i>	73
<i>Dzień, w którym wyszły szczury</i>	89
<i>Sierotka wydana na własność</i>	101
<i>Alfabet przesiedleń</i>	117
<i>Bibliografia</i>	127

SAMI SWOI I OBCY

PRAWDZIWE HISTORIE
WYPĘDZONYCH

SPIIS TREŚCI

WSTĘP

Z ziemi polskiej do Polski

Mirosław Maciorowski 9

Znad Dniestru nad Odrę

Michał Sobków 11

Krótkie dzieje rolnika w Polsce Ludowej

Włodzimierz Wachowski 23

Zabrze, mój „przystanek Alaska”

Marek Zdzisław Zdziech 37

Zbawienie w wagonie

Adolf Juzwenko 49

Kara za Hubala

Halina Nowak z domu Czech 61

Złotowłosa Stasia i batiar

Anna Komsta 71

<i>Pierwsza wiosna bez ptaków</i> Stanisława Roztropowicz-Szkubel, Janina Krajewska z domu Roztropowicz	89
<i>My, chłopaki z ulicy Jaracza</i> Andrzej Małyszko	103
<i>Niechciana nowa ojczyzna</i> Wieńczysława Kłosowska	119
<i>Bumaga dla kamandira ratuje życie</i> Michał Bystrzycki	131
<i>Przeflancowani</i> Jadwiga Korcz-Dziadosz	143
<i>Wysiedlenie i miłość</i> Czesław Frączek	155
<i>Historia nieoddanych książek</i> Jerzy Niewiadomski	165
<i>Z Potoku Złotego do Okapu</i> Anna Witkowska	177
<i>Z Podbrodzia do Wielkopolski</i> Alicja Michałowska	187
<i>Z podolskich pagórków nad morze</i> Leonía Margoś	199
<i>Trudny start w Zielonej Górze</i> Bronisława Bartosz	207
<i>Barykada z szafy w Breslau</i> Roma Piechocińska	219

<i>Nasz dom nad basenem</i> Stefan Drozdowski	227
<i>Zostajemy w Malborku</i> Teresa Łaszuk z domu Makowska	235
<i>Ustronie i Żeliszów – moja ojczyzna</i> Mieczysław Szustakowski	243
<i>Jak włościanie zostali urzędnikami</i> Tadeusz Bosiacki	253
<i>Wypędzeni z Szulgów</i> Piotr Bojarski	261

Z ZIEMI POLSKIEJ DO POLSKI

WSTĘP

Mirosław Maciorowski

Niezwykłe historie zwykłych ludzi w niezwykłych czasach. Tak – po prostu – można by nazwać wszystkie opowieści zebrane w tej książce.

To proste zdanie zamyka w sobie nieproste losy tysięcy polskich obywateli z Kresów Wschodnich, którzy 65 lat temu zostali zmuszeni do rozpoczynania swego życia na nowo – na Dolnym i Górnym Śląsku, ziemi lubuskiej, Pomorzu, Warmii i Mazurach. Ludzi przesiedlonych na ziemię zwane wówczas odzyskanymi.

Gdy na łamach „Gazety Wyborczej” zwróciliśmy się do nich z prośbą o przysyłanie wspomnień i sięgnięcie do rodzinnych archiwów, nie liczyliśmy na to, że będziemy odkrywać nowe karty Historii i wymazywać białe plamy. Powodowała nami bardziej chęć wysłuchania historii zwykłych ludzi, którym Historia tak pogmatwała życie.

Swoje wspomnienia przysłali nam przesiedleńcy wywodzący się ze wszystkich warstw społecznych, ze wszystkich województw dawnych Kresów, z dużych miast, miasteczek i wsi. Większość z nich do dziś mieszka na Ziemiach Zachodnich. Z ich opowieści wyłonił się dość spójny obraz „nowego początku”. I wciąż obecna trauma „starego końca”: dramatycznych okoliczności wyjazdu, tęsknoty za ojcowizną, opresji, w jakiej bohaterowie tych opowieści, znaleźli się pod koniec wojny.

Zamiast zwykłego „albumu” powstało coś znacznie ważniejszego – istotne świadectwo czasu wypędzeń. Unikatowy zapis skrajnych postaw, straconych szans, niespodziewanych sukcesów, ciężkich porażek, paraliżującej beznadziei, wielkiego strachu i rzadkiej radości. Uczuć, które towarzyszyły ludziom rzuconym w nieznany świat.

Oto te historie. Oto niezwykła mozaika ludzkich losów. Oto prawdziwa historia polskich wypędzonych. ■